

Women's opinions about mate choices: A qualitative study

Kadınların eş seçimleri hakkındaki görüşleri: Nitel bir çalışma

Feyruz Usluoğlu¹

Meral Atıcı²

Burcu Vurgeç-Avcıbay³

Abstract

The purpose of this study was to identify the preferences of women's opinions on the choice of a mate. Participants of the study were 15 women who work in different jobs in several health agencies. Interviews were used as a qualitative research method to collect personal/detailed data from participants. Qualitative data obtained from participants were analysed by the content analysis method. Results showed that the majority of women prefer to get married men who are older than themselves and averaged in physical appearance. It was identified that honesty is the most desired personality characteristic for women when choosing a partner, followed by, in order: assertiveness, respect and understanding. Women in the study admitted that they prefer men with different personality characteristics and social status from those of theirs and also prefer men who have an income level and social status similar to or higher than their own. Caring and loving father themes were identified in terms of women expectation from their partner. According to the participants' views there should be a coherence between their personal hobbies and culture and those of their partners. Women emphasised that they want their partner to have a

Özet

Bu çalışmada, kadınların eş seçimine ilişkin görüşleri incelenmiştir. Çalışmaya sağlık alanında çalışan farklı meslek grubundan 15 kadın alınmıştır. Araştırmada veriler nitel veri toplama yöntemlerinden görüşme yöntemi kullanılarak toplanmış ve görüşmelerden elde edilen nitel verilerin analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın bulgularına göre kadınlar evlenmek istedikleri kişinin yaşının kendi yaşlarından büyük olmasını, ortalama fiziksel özelliklere sahip olmasını tercih etmektedir. Kadınların en çok aradığı kişilik özelliği dürüstlük olmuştur ve bunu sırasıyla girişken, saygılı ve anlayışlı olma izlemiştir. Kadınlar evlenmek istedikleri kişinin kişilik özellikleri ve sosyal statü teması altında gruplanan özellikler açısından kendilerinden farklı olmasını, en çok ilgili ve sevecen temaları altında belirtilen babalık özelliklerine sahip olmasını istediklerini belirtmişlerdir. Evlenmek istenilen kişinin kendileriyle benzer ya da daha yüksek ekonomik gelir ve statüye sahip olmasını, kişisel zevkler ve kültürel temalara ilişkin konularda uyumlu olmayı bekledikleri belirtilmiştir. Ayrıca kadınlar, evlenmek istedikleri kişinin aileleriyle saygılı, yakın, samimi ve iyi bir ilişkisi olmasını istediklerini, ailenin kültürel uyum, sosyal statü ve kişilik

¹ Uzm. Psikolog, Adana Çukurova Dr. Aşkın Tüfekçi Devlet Hastanesi, feyrusluoglu@gmail.com

² Prof. Dr., Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri, PDR ABD, matici@cu.edu.tr

³ Araştırma Görevlisi, Çukurova Üniversitesi Adana Sağlık Yüksekokulu, Ebelik Bölümü, burcuavcibay@hotmail.com

respectful, genuine, close and good relationship with their family. Results are discussed in the light of related literature.

Keywords: Marriage, Partner/mate Selection/Choice, Expectation from Partner, Desired Characteristics of Partner.

özellikleri temaları kapsamındaki nitelikler konusunda eş seçimini etkilediğini ifade etmişlerdir. Araştırma bulguları, ilgili literatür doğrultusunda tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Evlilik, Eş Seçimi, Eş tercihleri, Beklentiler, Eşte Aranılan Özellikler.

[\(Extended English abstract is at the end of this document\)](#)

1. Giriş

İnsanlarda eş seçimi dinamiğini ve sosyo-bilişsel mekanizmasını anlamak sosyal psikoloji, demografi ve davranışsal ekolojisi gibi yaklaşımlar çerçevesinde araştırılan bir problem ve birçok bağlamda önemli olan bir konudur (Smaldino ve Schank, 2012). Farklı bakış açıları ve araştırmalar sonucunda yıllar içerisinde çeşitli teoriler geliştirilmiştir. İlk olarak Darwin'in 1859 tarihli "Türlerin Kökeni" kitabında tanımladığı cinsel seçim kavramı, doğal seçilimin temel dayanaklarından biri olarak kabul edilerek tanımlanmıştır. Bu kavram, seçim yapanın ve seçim dışı bırakılanın cinsel seçim yönünü etkilediği şeklindedir (Darwin, 1871, s:257). İkincisi, potansiyel eşlerin eş olma değerinin yüksek ya da düşük oluşunun, eş tercihlerinde belirleyici rol oynadığı yönündedir (Buss, 2003, ss. 1-19). Üçüncüsü, eş seçimi yaparken üreme yeteneğine sahip olanı ya da üremeye istekli olanı tercih etme konusunda yaşanan çatışmaya yönelik sorunlara çözüm üretmek amacıyla psiko-sosyal adaptasyonlardan evrimleşerek üretilmiştir (Buss, 1989). Dördüncüsü, tercih edilmek istenen bireylerin cazibe taktiklerinin eş seçimlerini etkilemesidir (Schmitt ve Buss, 1996; Buss ve Shackelford, 1997). Beşincisi ise kültürel değerlerin eş seçiminde etkili olan bir başka faktör olduğu şeklindedir (Buss, Shackelford, Kirkpatrick ve Larsen, 2001; Lei, Wang, Shackelford ve Buss, 2011). Bu faktörlerin yanı sıra eş seçiminde fiziksel yakınlığın (ulaşılabilirlik ve aşına olma), fiziksel güzelliğin, kişisel benzerliğin (benzerlik ve farklılık) etkilerinin araştırıldığı çok sayıda çalışma söz konusudur (Bilgin, 2003, ss. 239-253). Eş tercihleri konusunda yıllar içerisinde gelişen ve evrimleşen çalışmalar halen önemini korumaktadır.

Literatür incelendiğinde erkek ve kadınların eş seçimlerini etkileyen öncelikli kriterlerin birbirinden farklı olduğunu söylemek mümkündür. Uzun yıllar içinde farklı kültürlerde farklı yöntemlerin kullanılmasıyla yapılan çalışmalar sonucunda erkeklerin uzun süreli bir ilişki için eş seçimi yaparken daha çok fiziksel çekiciliği ön planda tuttukları, kadınların ise iyi ekonomik gelire sahip olmayı ön planda tuttukları yönündedir (Buss, 1989; Kenrick, Groth, Trost ve Sadalla, 1993; Buss ve ark., 2001). Türlerin devamlılığı açısından önemli olan doğurganlık yeteneği erkeklerde yıllar içerisinde azalarak devam ederken, kadınlarda 30 yaşından sonra hızla azalır ve menopozdan sonra son bulur. Bu bakımdan eş seçiminde erkekler genç ve doğurgan eş seçimine yönelmeye

evrimleşmiş olabilir (Singh,1993). Çalışmalarda kadınların genellikle kendi yaşlarında ya da daha büyük birisini eş olarak tercih ettikleri, erkeklerin ise özellikle üreme çağının başlarında ve kendilerinden daha genç eşleri tercih ettikleri belirtilmiştir (Buunk, Dijkstra, Fetchenhauer ve Kenrick, 2002; Campos, Otta ve Siqueira, 2002; Dunn, Brinton ve Clark, 2010; Chang, Wang, Shackelford ve Buss, 2011; Schwarz ve Hassebrauck, 2012; Skopek, Schmitz ve Blossfeld, 2011).

Dünya genelinde yapılan araştırmalar kadınlar için erkeğin genel ve sosyal statüsü, kazanabilme kapasitesi ve başarısı gibi kaynaklara ulaşabilme yeteneğinin potansiyel eş olabilmesinde önemli olduğunu göstermiştir (Buss, 2003, ss.45-47; Sprecher, Sullivan ve Hatfield, 1994; Stewart, Stinnett ve Rosenfeld, 2000; Geary, Vigil ve Byrd-Craven, 2004). Bu niteliklerin öneminin temel gerekçesi erkeğin hem kadınlar hem de çocukları için kullanabilecekleri kaynaklar üzerinde kontrole sahip olabileme ilişkisiyle açıklanmıştır (Geary ve ark.,2004).

Karakter özellikleri eş seçimini etkileyen diğer faktörlerdendir. Espri yeteneği gibi bazı karakteristik özellikler ergenlik döneminde her iki cins için önemli bir seçim kriteri olabilmektedir. Karakter özellikleri açısından nezaket, canlılık, yaratıcılık, eş seçiminde ön plana çıkan ve her iki cinsi farklı derecelerde etkileyen özelliklerin başında yer almaktadır. Yaş ilerledikçe karakter özellikleri tercihlerde daha ön plana çıkarken, kadınların bunu erkeklerden daha fazla önemseydiğini söylemek mümkündür (Bressler ve Balshine, 2006). Literatür incelendiğinde eş seçiminde etkili olan faktörlerin sıralandığı ve dayanak alındığı tek bir listeden söz etmek mümkün değildir. Örneklemdaki katılımcıların sayısı, kültürü, yaş aralıkları ve cinsiyetindeki farklılıklar nedeniyle farklı seçim kriterlerinin sıralandığı sonuçlar elde edilmiştir. En yaygın olarak kullanılan eş seçimi tercih listesi, ilk kez 1939 yılında bir üniversitede öğrencilerle başlanan ve 60 yıl süresince öğrencilerle ve toplum üyeleri ile devam eden 37 farklı örneklemin birleşiminden oluşan yaklaşık 10.000 katılımcının dahil olduğu kültürlerarası çalışma sonucunda oluşturulan 18 maddelik listedir (Buss, 1989). Daha sonra yapılan çalışmalarda 15 ile 70 arasında değişen kriter sayısına sahip listeler de oluşturulmuştur (Shackelford, Schmitt ve Buss, 2005).

Ülkemizde az da olsa eş seçme tercihlerini inceleyen araştırmalar bulunmaktadır. Bu çalışma sonuçlarında farklılıklar ve benzerlikler olduğu görülmektedir. Alan çalışmaları bireylerin eş seçimlerine ilişkin görüşlerinin ve eşlerden beklentilerinin, cinsiyet (Durmazkul, 1991; Bacanlı, 2001; Kılıç, Kaygusuz, Bağ, ve Tortumluoğlu, 2007; Yıldırım, 2007; Farajzadeh, 2011; Mermer, 2011) ve kültürel farklılıklara göre değiştiğini göstermektedir (Kılıç ve ark., 2007; Farajzadeh, 2011).

Ülkemizde eş seçimine yönelik evlenmemiş kişilerle gerçekleştirilen çalışmaların çoğunlukla üniversite öğrencileriyle yürütüldüğü görülmektedir. Yapılan bu çalışmalar incelendiğinde üniversite öğrencisi kızların, eşlerinin güvenilir, dürüst, kişilikli, sözünü tutan ve

kültürlü olmasını erkelere göre daha fazla vurguladıkları belirtilmiştir (Yıldırım, 2007). Bir çalışmada, kız öğrencilerin eş seçiminde erkeğin sosyal iyi olmasını, iyi bir geçmişe sahip olmasını, iyi bir işe sahip olmasını, öğrenim düzeyini ve zekasını önemsedikleri belirtilirken (Bacanlı,2001), başka bir çalışmada kız öğrencilerin statü bakımından eşlerinde bulunmasını istedikleri en önemli özelliğin “eğitilmiş olması” olduğu, fiziksel ve kişilik özellikleri açısından ise bulunması istenen en önemli özelliğin “sadakat” olduğu ifade edilmiştir (Mermer, 2011). Ayrıca kız öğrencilerin eş seçiminde erkeğin yaşının kendi yaşından fazla olmasını ve benzer dini inancı paylaşıyor olmasını tercih ettikleri belirtilmektedir (Durmazkul, 1991).

Ülkemizdeki alan çalışmalarına bakıldığında evlenmemiş kişilerin eş seçimine ilişkin çalışmaların sınırlı olduğu ve yapılan bu çalışmaların daha çok üniversite öğrencileriyle gerçekleştirildiği görülmektedir. Bu çalışma, daha önce evlenmemiş ve araştırmanın yapıldığı sırada evli veya nişanlı olmayan kadınların eş seçimlerine ilişkin görüşlerinin çok yönlü bir biçimde belirlenmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir. Kadınların eş seçimine yönelik görüşleriyle ilgili ayrıntılı ve derinlemesine veriler toplamak için nitel araştırma yöntemi tercih edilmiştir.

1.1. Amaç ve alt amaçlar

Bu araştırmanın amacı kadınların eş seçimlerine yönelik görüşlerini belirlemektir. Bu genel amaç çerçevesinde aşağıdaki alt amaçlar belirlenmiştir.

1.1.1. Alt Amaçlar

- Kadınların evlenmek istedikleri kişinin özelliklerine (yaş, fiziksel ve kişilik özellikleri) ilişkin görüşlerini ortaya çıkarmak.
- Kadınların evlenmek istedikleri kişinin kendilerinden farklı olmasını istedikleri özellikleri, babalık özellikleri, maddi beklentiler ve kişiyle uyumlu olmak istedikleri konulara ilişkin görüşlerini belirlemek.
- Kadınların evlenmek istedikleri kişinin aileleriyle ilişkisiyle ilgili beklentileri ve ailenin etkileri konusundaki görüşleri belirlemek.

2. Yöntem

2.1. Katılımcılar

Araştırmada nitel araştırmada veri toplama yöntemlerinden görüşme kullanılarak derinlemesine bilgi toplamak amaçlandığından olasılık temelli olmayan amaçlı örnekleme tekniklerinden uygun örnekleme yöntemi kullanılmıştır.

Araştırmanın katılımcıları görüşme yapmayı kabul eden ve katılmaya istekli olan sağlık çalışanları arasından seçilmiştir. Bu araştırmanın amacını gerçekleştirmek için sağlık bakanlığına

bağlı iki hastanede görev yapan ve yaşları 20–33 arasında değişen, farklı meslek alanlarından, daha önce evlenmemiş ve şimdi evli ve nişanlı olmayan 15 kadınla görüşme yapılmıştır. Katılımcıların 4'ü hemşire, 3'ü tıbbi sekreter, 2'si röntgen teknisyeni, 2'si bilgi işlem personeli, 1'i psikolog, 1'i ebe, 1'i anestezi teknikeri, 1'i çocuk gelişimcisidir.

2.2. Veri toplam aracı ve verilerin toplanması

Bu araştırmanın verileri nitel veri toplama yöntemlerinden görüşme yöntemi kullanılarak toplanmıştır. Konunun kapsamlı incelenmesi için önceden belirlenen başlıklara ilişkin açık uçlu soruların olduğu bir görüşme formu hazırlanmıştır. Ayrıca bu formda kişisel bilgilerin belirlenmesi amacıyla sorularda yer almıştır. Görüşme formu hazırlanırken soruların araştırmanın amaçları ve kapsamına uygun olmasına dikkat edilmiştir. Kapsam geçerliliği için ilk olarak soruların içeriği, sırası ve ifadelerin anlaşılabilirliği konusunda uzman görüşüne başvurulmuş ve ayrıca dört kişiyle pilot bir çalışma yapılmıştır. Pilot çalışma sonrasında katılımcıların geri bildirimleri doğrultusunda sorular tekrar düzenlenmiştir. Görüşmede kadınların evlenmek istedikleri kişinin özellikleri, kendilerinden farklı olmasını istedikleri özellikleri, kişinin nasıl bir baba olması, maddi beklentiler, kendileriyle uyumlu olmasını istedikleri konular, aileleriyle nasıl bir ilişkisinin olmasını istedikleri, ailelerinin eş seçiminde etkisi ve etkili olduğu konular üzerinde durulmuştur.

Görüşmelerin bazıları katılımcıların izin vermemesi üzerine sadece yazılarak kaydedilmiş, bazıları hem yazı hem de ses kaydı alınarak gerçekleştirilmiştir. Daha sonra bu kayıtlar bilgisayar ortamında yazılı metin haline getirilmiştir. Katılımcıların görüşme boyunca söyledikleri, aynen yazılı metin haline getirilmiş ve 21 sayfalık bir yazılı metin elde edilmiştir.

2.3. Verilerin Analizi

Görüşmelerden elde edilen nitel verilerin analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır (Strauss ve Corbin, 1990; Yıldırım ve Şimşek, 2011). Bulguların sunumunda katılımcıların görüşlerini yansıtmak için doğrudan alıntılara da yer verilmiştir. Katılımcılardan alıntı yaparken “K” harfi ve katılımcılara verilen numaralar (örneğin K1 gibi) alıntıların sonuna eklenmiştir.

3. Bulgular

3.1. Kadınların evlenmek istedikleri kişinin özelliklerine (yaş, fiziksel ve kişilik özellikleri) ilişkin görüşleri

Evlenilmek istenen kişinin özelliklerine bakıldığında, katılımcıların çoğunluğunun evlenmek istediği kişiyle arasında yaş farkı olması gerektiğini ve bu farkın da 2 ile 10 yaş arasında olması gerektiğini düşündükleri ortaya çıkmıştır. Buna karşın az sayıda katılımcının evlenmek istediği kişiyle arasında yaş farkı olmayabileceğini ifade ettikleri görülmüştür. Buna göre katılımcıların çoğunun evlenmek istediği kişiyle arasında yaş farkı olmasını istediği görülmektedir.

Katılımcıların evlenmek istedikleri kişilerin fiziksel özelliklerine ilişkin görüşleri Tablo 1’de verilmiştir. Katılımcıların çoğu evlenmek istedikleri kişinin kendilerinden daha uzun olmasını ve ortalama fiziksel özelliklere sahip olmasını (boy-kilo orantılı, ortalama güzellikte) istediklerini ifade etmişlerdir. Bunlara ek olarak evlenilmek istenen kişide aranan fiziksel özellikler sırasıyla bakımlı olma, ince dudaklı olmama, esmer olma, esmer olmama ve sakallı olma şeklinde belirtilmiştir. Bunların dışında iki katılımcı herhangi bir özellik ifade etmemiştir.

Tablo 1. Kadınların Evlenmek İstedikleri Kişinin Fiziksel Özelliklerine İlişkin Görüşleri

Özellikler	f
Daha uzun	9
Ortalama fiziksel özellikler	9
Belli bir özellik yok	2
Bakımlı	2
İnce dudaklı olmayan	1
Etine dolgun	1
Esmer	1
Esmer olmayan	1

Katılımcılardan bazılarının evlenmek istedikleri kişiyle ilgili fiziksel özelliklere ilişkin görüşleri aşağıdaki gibi betimlenmektedir.

Zayıf olmasını istiyorum, benden uzun olmalı, ten rengiyle ilgili bir şey belirtemem, bakımlı olmalı (K2).

Benden uzun olmasını isterim, çok kilolu değil, çok zayıf değil (K4).

Herhangi bir farklılık olmadığı sürece görünüş şart değil. Obez, aşırı uzun, kısalık, zayıflık olmasını (K6).

Benden mutlaka uzun olmalı... boyu, posu yerinde olacak, kilosuna mesela iyi olacak, renk, göz rengi o kadar tercih etmem fazla bir şeyim yoktur, ama eli yüzü düzgün olsun...(K10).

Biraz yakışıklılık, yani bana yakışması gerekiyor, sonra işte 1.80 boy, vücut olarak ne çok zayıf olacak ne çok kilosuna olacak, orantılı olacak, eli yüzü düzgün olsun (K15).

Katılımcıların evlenmek istedikleri kişide aradıkları özellikler incelendiğinde Tablo 2’de de görüldüğü gibi dürüst olmanın en çok ifade edilen özellik olduğu belirlenmiştir. Bunu sırasıyla girişken, saygılı anlayışlı olma özellikleri takip etmektedir. Ayrıca katılımcılar esprili, karakterli, sakın, paylaşımcı, yenilikçi, güvenilir, fedakar, hoşgörülü, iyimser, kıskanç, mütevazı, neşeli, olgun samimi, sosyal ve yardımsever özellikleri evlenmek istedikleri kişide aradıklarını ifade etmişlerdir.

Tablo 2. Kadınların Evlenmek İstedikleri Kişide En Çok Aradıkları Kişilik Özellikleri

Özellikler	f
Dürüst	7
Girişken	6
Saygılı	5
Anlayışlı	3
Esprili	2
Karakterli?	2
Sakin	2
Paylaşımçı	2
Yenilikçi	2
Güvenilir	2
Fedakar	1
Hoşgörülü	1
İyimser	1
Kıskanç	1
Mütevazi	1
Neşeli	1
Olgun	1
Samimi	1
Sosyal	1
Yardımsaver	1

Katılımcılardan bazılarının evlenmek istedikleri kişide en çok aradıkları kişilik özelliklerine ilişkin görüşleri aşağıdaki alıntılarda görülmektedir.

Dürüst olması, verdiği sözleri tutabilmesi, karakter sahibi olabilmesi, çevresiyle düşünceleriyle tanınan biri, esprili, yardımsaver, iyimser olmalı (K3).

Saygı, sevgi en temel şey, dürüst olması, anlayış kesinlikle, bunlar olduktan sonra diğerleri talere edilir (K9).

Sadakat, fedakar, paylaşımçı olacak bir kere. Kıskanç olacak ama çok değil, aşırı da değil yani, ama kıskançlık isterim yani ben çünkü kıskanıırım. Aklıma gelen böyle yani (K11).

Çok dürüst olmalı, özgüveni çok olmalı, girişken olmalı, kendini ifade edebilmeli, geliştirmiş olmalı kendini, en basit tanımıyla görgülü olmalı (K12).

3.2. Kadınların Evlenmek İstedikleri Kişinin Kendilerinden Farklı Olmasını İstedikleri Özelliklerine İlişkin Görüşleri

Katılımcıların evlenmek istedikleri kişinin kendilerinden farklı olmasını istedikleri özelliklerine ilişkin görüşleri kişilik özellikleri ve sosyal statü ana temaları altında gruplanmıştır.

Üç katılımcının evlenmek istediği kişinin kendilerinden farklı olmasını istedikleri özelliklerine ilişkin görüşleri aşağıdaki alıntılarda dile gösterilmiştir.

Eğitimi, ben lise mezunuyum, onun üniversite mezunu olmasını istiyorum. Çocuğun eğitimini ben veremeyebilirim. En azından o daha iyi verebilir (K1).

Girişken olması, kendine güveni olması, konuşkan olması, topluma hitap edebilmesi (K3).

Daha sakin, ani parlamayacak, duygusal kontrolü ve benden daha sakin olmalı (K6).

Tablo 3. Kadınların Evlenmek İstedikleri Kişinin Kendilerinden Farklı Olmasını İstedikleri Özelliklerine İlişkin Görüşleri

Temalar	Tema kümeleri	f
Kişilik Özellikleri	Sakin, dışa dönük, mantıklı, girişken, daha zeki, Güvenilir, inatçı olmayan, Paylaşımıcı, Sabırlı, titiz-düzenli, kıskaç olmayan, konuşkan, alttan alan, Heyecanı seven, Gezmeyi seven	25
Sosyal statü	Daha iyi bir işe sahip, Eğitim düzeyi daha yüksek, mesleği farklı, Kültürlü, Bilgili	6

3.3. Kadınların Evlenmek İstedikleri Kişiden Nasıl Bir Baba Olmasını İstedikleri Konusundaki Görüşleri

Tablo 4'te de görüldüğü gibi kadınların evlenmek istedikleri kişinin nasıl bir baba olmasını istedikleri konusunda ilgili ve sevecen olma en çok ifade edilen babalık özellikleri olmuştur. Bunu sırasıyla sahiplenici, anlayışlı, arkadaşça, kız-erkek ayırımı yapmayan, rehberlik eden, bilgili, uyumlu, dinleyen, dürüst, kız çocuğuna düşkün gibi babalık özellikleri takip etmiştir. Bu soruyu bir kadın katılımcı yanıtsız bırakmıştır.

Tablo 4. Kadınların Evlenmek İstedikleri Kişinin Nasıl Bir Baba Olmasını İstediklerine İlişkin Görüşleri

Özellikler	f
İlgili	10
Sevecen	7
Sahiplenici	4
Anlayışlı	3
Arkadaşça	3
Kız-erkek ayırımı yapmayan	2
Rehberlik eden	2
Bilgili	2
Uyumlu	2
Dinleyen	1
Dürüst	1
Kız çocuğuna düşkün	1

Evlenmek istenilen kişinin nasıl bir baba olmasının istendiği konusunda en çok ifade edilen ilgili olma özelliği babanın çocuğunun bakımı konusunda anneye yardımcı olmasından, çocuğun eğitimi ve ihtiyaçları konusunda duyarlı davranmayı, çocukla birlikte zaman geçirmek gibi davranışları içermektedir. Sevecenlik ise, çocuğa karşı şefkat, saygı ve sevgiyi içeren davranışları kapsamaktadır.

Aşağıdaki alıntılarda kadınların evlenmek istedikleri kişiden nasıl bir baba olmasını istedikleri konusundaki görüşlerine ilişkin örnekler yer almaktadır.

Arkadaşı olmalı, çok sınırları olan yani kız çocuğuysa böyle olmak, erkeğe karşı daha esnek davranmasını istemem, çocuğa karşı cinsiyet kavramının ortadan kaldırmasını isterim. Saygı bile severek öğretmeli, elinden geldiğince bildiği her şeyi aktarmalı (K2).

Benim babam gibi, sahiplenici, eğitime düşkün, babalık görevlerinin farkında olan; çocuğun bakımı annenin, çocuğun eğitimiyle ilgilenebilecek biri, çocuğun eğitimiyle ilgilenmeyi bilen, çocukla ilgili verilecek kararda ortak düşünebilen biri, yargılamayan (K6).

Çocuklarını sevsin, kız erkek ayırımı yapmasın, onlarla konuşsun, düşüncelerini önemsesin, onlara da saygı duysun (K8).

Sorumlu, sorumluluk sahibi kesinlikle, yani tamam ben babayım geldim sevdim değil yani... yeri geldiğinde okuluyla da ilgilenecek yeri geldiğinde bakımıyla da ilgilenecek, sadece böyle gelip sevecek anne bakar demeyecek yani, benim yetişemediğim yerde bana kesinlikle destek olacak, sorumlulukları paylaşacak benle, ...(K11).

Ailesine sahip olması, kimseye ezdirmeyecek, çocuklarıyla ilgilenecek bir baba, aynı zamanda çocuklarına örmek olacak, onları yönlendirecek neyin iyi neyin kötü olduğu konusunda. Açık biçimde anlatacak, kandırmayacak, net olacak (K9).

3.4. Kadınların Evlenmek İstedikleri Kişiden Maddi Beklentileri Konusundaki Görüşleri

Kadınların evlenecekleri kişiden maddi beklentileri ile ilgili görüşleri maaş ve mal varlığı (ev araba gibi) şeklinde iki başlık altında gruplanmıştır. Buna göre kadınların altısı evlenmek istedikleri kişinin kendileriyle aynı ya da daha yüksek kazanca, ikisi aynı ya da yüksek kazanç ve statüye, ikisi daha yüksek kazanca, ikisi benzer ekonomik standartlara, biri daha az ya da daha yüksek kazanca, biri kendine yeterli bir ekonomik standarda sahip olmasını istediklerini ifade ederken, biri bu konuda bir fikir beyan etmemiştir. Ayrıca, kadınların ikisi evlenmek istediği kişinin evi ve arabasının olmasını, bir katılımcı ise arabaya sahip olmasını beklediğini belirtmiştir.

3.5. Kadınların Evlenmek İstedikleri Kişiyle Uyumlu Olmak İstedikleri Konulara İlişkin Görüşleri

Kadınların evlenmek istedikleri kişiyle uyumlu olmak istedikleri konulara ilişkin görüşleri incelendiğinde Tablo 5'te görüldüğü gibi zevkler-etkinliklerle ilgili ve kültürel açıdan uyumlu olma en çok ifade edilen özellikler olmuştur. Ayrıca aileye önem verme, eğitim düzeyi, kişilik özellikleri, birlikte iş yapabilme, çocuk bakımı, mesai şartları, sadakat, ten uyumu ve yeniliklere açık olmak istenen özellikler olarak ifade edilmiştir.

Tablo 5. Kadınların Evlenmek İstedikleri Kişiyle Uyumlu Olmak İstedikleri Konulara İlişkin Görüşleri

Özellikler	f
Zevklerin uyumu	10
Kültürel uyum	9
Kişilik özellikleri	3
Aileye önem verme	2
Eğitim düzeyi	2
Birlikte iş yapabilme	1
Çocuk bakımında	1
Mesai şartları	1
Sadakat	1
Ten uyumu	1

Katılımcıların evlenmek istedikleri kişiyle uyumlu olmak istedikleri özellikler açısından en çok ifade edilen kişisel zevkler-etkinlikler “gezi, müzik, sinema, tiyatro, yemek” gibi özellikleri kapsamaktadır. Katılımcılardan ikisi zevkler-etkinlikler konusundaki görüşlerini aşağıdaki gibi açıklamışlardır.

Her konuda uyumlu olmak isterdim. Mesela bir film izliyoruz ya ben severek izliyorum hani o sevmiyorsa bana yansıtır sevmediğini bir şekilde, o an şeylik oluşuyor çatışma oluyor, mesela ben alkol kullanmıyorum o kullanırsa ben istemem şahsen kullanmasını, bu da çatışmaya sebep olur. Mesela ben sadığımdır, çok sadığımdır yani, onunda o kadar sadık olmasını beklerdim. Şey kültür uyumlu olmalı, mesela ben ön lisansı bitireceğim sonra yüksek lisansı daha düşünüyorum, okuyacağım, çünkü yaşıam küçük, onunda en az bir fakülte bitirmesi gerekiyor (K10).

Zevkler anlamında, sinema, tiyatro, müzik aynı olmasını isterim. Biraz kültürlerimiz birbirine yakın olsun isterim. Ailelerimiz, geleneklerimiz, göreneklerimiz uyumlu olsun (K14).

Katılımcıların evlenmek istedikleri kişiyle uyumlu olmak istedikleri ve ikinci sırada önemli görülen özellik kültürel özellikler olarak görülmüştür. Kültürel özellikler “fikir uyumu”, “aile

yaşam tarzı”, “din” , “mezhep” ve “siyasi tercih” gibi alt nitelikleri kapsamaktadır. Kültürel özelliklerin uyumuna ilişkin üç katılımcının görüşleri aşağıda görülmektedir.

Siyasi düşünce, aile yapıları... aileler karşı karşıya geldiklerinde çatışacak kadar uç olmasın (K4).

Dini yaşantı, muhafazakarlık düşüncesi uyumlu, ailevi yakınlık fikirleri, beni daha iyi anlayabilmesi için, ailemle yakınım, ailesiyle yakın irtibatı olmasını isterim. Ayrıca ailesiyle yakın ilişkisi olan çekirdek ailesiyle yakın ilişkisi olur (K6).

Yani ne bileyim çocuk bakımında olabilir ve aile, aile çok önemli çünkü... mesela ailesiyle benim ailem biraz daha aynı şekilde yetiştirilmiş, kendisi aynı şekilde yetiştirilmiş olursa, benim gibi olursa böylelikle daha az sorun yaşarsınız... mesela yani diyelim ki çok çok zengin bir insanla evlenmek istemem... ekonomik anlamda olsun ya da çok fakir olmasın, ya da ne biliyim mesela maddi olarak düşünmeyelim ama mesela ailecek çok çok farklı olabilir, ailecek kapalı olabilir, bu olmasın ... muhafazakar anlamında benim ailem de anlaşılamaz, ben de anlaşılamam, ama mesela normal olur ya da çok açık olabilir bunlar olmasın. Normal standart, benim kendi standartıma, benim standartlarıma göre olabilir, mezhebimizin aynı olmasını isterim, dinin de aynı şekilde (K7).

3.6. Kadınların Evlenmek İstedikleri Kişinin, Aileleriyle Nasıl Bir İlişkisi Olmasını İstediklerine ve Ailenin Etkisine İlişkin Görüşleri

Kadınlar evlenmek istedikleri kişinin aileleriyle saygılı, yakın, samimi ve iyi bir ilişki içinde olmasını istediklerini belirtmişlerdir. Aşağıdaki alıntılarda katılımcıların evlenmek istediği kişinin, kendi ailesiyle nasıl bir ilişki kurmasını istediğine ilişkin görüşlerine yer verilmiştir.

Ailemle iyi geçinmesini isterim. Senin anne baban gibi değil de kendi anne babası gibi rahat ve sıcak olmasını isterim. Saygılı olsun (K3).

Aileme saygılı ve iletişim içinde, kopukluk istemem (K4).

Anne babayı sevecek sayacak, anne baba oğul ilişkisi (K8).

Şöyle benim ablalarım şuan ikisi de evli hani onlar biraz daha yakın tanıdıklardan oldukları için fazlasıyla samimiyiz, yani normal abim gibi ikisi de, hani evleneceğim kişi dışardan olursa onlar kadar olamaz ama onlar gibi samimi olsun isterim. Hani benim ailemin yanına geldiğinde böyle put gibi durmasın, içten olsun, geldiğine sevinsin, gördüğüne sevinsin, ailemle oturup sohbet edebilsin, konuşabilsin, öyle isterim yani (K11).

Ailem çok önemli benim için, yani aileler de evleniyor gerçekten, aileme çok çok saygı duyması lazım, ben muhakkak özverili davranacağım için o da özverili olmalı, ailemi mesela sahiplenmeli, ben nasıl bir babamın, annemin, kardeşlerimin sıkıntısına nasıl üzülebiliyorsam tabiki benim kadar olmasa da dikkate almalı en azından, beni alakadar etmiyor değil (K12).

Kadınların eş seçiminde ailenin etkisine ilişkin verdikleri yanıtlar değerlendirildiğinde, kadınların altısının ailelerinin eş seçimlerinde etkili olduğunu, altısının kısmen etkili olduğunu ve üçünün etkili olmadığını ifade etikleri belirlenmiştir.

Eş seçiminde ailenin etkili ya da kısmen etkili olduğunu belirten kadınlar, bu etkinin kültürel uyum (din, mezhep, aile yaşam tarzı, siyasi düşünce, kültürel düzey), sosyal statü (iş-meslek, kazanç, eğitim, kültür düzeyi) ve kişilik özellikleri konularında olduğunu belirtmişlerdir.

Eş seçiminde ailenin etkili olduğunu ifade eden bazı katılımcıların ailenin etkisine ilişkin görüşlerine aşağıda yer verilmiştir.

... yani şöyle annem şununla bununla evlenemez, mesela kiminle istersem evlenmemi tabii ki de kabul ederler, ama ben hani şey olurum, aileme uyum sağlayacak insanlar seçmeye dikkat ederim... her şekilde kafa yapılarının, düşünce tarzlarının aynı olmasına dikkat ederim... hı tamam, hım din olabilir, siyasi de olabilir evet, siyasi açıdan da önemli çünkü artık, başka mesela normal hayat tarzları, mesela benim babam çiftçiliği sever çifti bir insanın oğlu olabilir. (K7).

Din ve mezhep konusunda dikkat ederler. Onların istemediği birini istemem, onların uygun gördüğü biri olur (K8).

Karakterli olması ön plandadır. Mesleği, kültürel düzeyi, evleneceğim kişinin aile yapısı, biz de sülale araştırması vardır. İyi insanlar mı, yoksa genel anlamdaki özellikleri neler, bu konuda araştırma yaparlar (K9).

Ailemin etkisi olur, ailemin olurlarını ve onayını alırım. Mesela bizde önce tanışılır, tanışılır, muhabbet edilir. Kültürel özellikte etkili olur, doğu-batı, ırk farklılığı, o şekilde, siyasi de olabilir o arada (K15).

Katılımcılar ailenin kısmen etkili olduğu görüşünü aşağıdaki alıntılarda dile getirmektedir.

Mesleği, iş konusunda olabilir ve karşıdaki kişinin karakteri konusunda etkili olur. Saygısız biriye bana bunu göstererek etkili olur (K4).

Düşündürür, onların hayat görüşleri, deneyimleri benden fazla olduğu için onların doğru düşünüyorlar veya neyi yanlış düşünüyorlar onu bir araştırırım. Karakteri konusunda, hayatımı etkileyecek şeyler konusunda. Atıyorum sigara içmesi konusunda benim için sorun olmayabilir ama ailem için sorun olabilir. Düşünürüm acaba ne kadar sigara içiyor olabilir, mesela alkol içmesi alkolikliğe gidiyor mu, belki parasal hani savurganlığı nasıl, çok mu cimri (K14)?

Eş seçiminde ailenin etkili olmadığına ilişkin katılımcı görüşleri aşağıdaki alıntılarda gösterilmiştir.

Ailem karışmaz, sen sevdiysen tamam der (K3).

Şu ana kadar hiçbir etkisi olmadı, etkisi olmayacak galiba. Hiç karışmazlar (K6).

4. Tartışma

Araştırma bulgularından biri olan yaş tercihinde, çoğu kadının evlenmek istediği kişinin yaşının kendi yaşından daha büyük olmasını istediğini göstermektedir. Bu bulgu kadınların genellikle kendi yaşlarında ya da daha büyük birisini eş olarak tercih ettiklerini belirten diğer araştırma bulgularıyla uyumludur (Buunk ve ark., 2002; Campos ve ark., 2002; Dunn, ve ark., 2010; Chang ve ark., 2011; Schwarz, Hassebrauck, 2012; Skopek ve ark., 2011)

Kısa süreli olarak tanımladıkları ilişkide kadınlar, erkeğin fiziksel çekicilik ve kişilik özelliklerini önemserken, uzun süreli ilişki için kadınların fiziksel özelliklere olan ilgisi sağlıklı olmayla sınırlı kalmıştır. Ancak kişilik özellikleri ve kaynaklara ulaşabilme yeteneği önem kazanmıştır (Castro ve de Araujo Lopes, 2011). Çalışmamızda katılımcıların çoğu evlenmek istedikleri kişinin kendilerinden uzun olması dışında belirgin bir fiziksel özellik aramadıklarını, kişinin ortalama fiziksel özelliklere sahip olmasını istediklerini belirtmişlerdir. Bu yönüyle ortalama fiziksel özelliklerin (ortalama boy-kilo, çok zayıf ya da kilolu olmama gibi) kişinin sağlığı hakkında bilgi verebildiği düşünülebilir. Uzunluk ise toplumsal açıdan kadın ve erkeğin bir arada uyumunu gösteren bir özellik olarak öne çıkmaktadır.

Nezaket, anlayış, anlamlılık ve açıklık gibi kişilik özellikleri kadınların eş seçiminde dikkat ettiği kişilik özellikleri olarak belirtilmiştir (Hatfield ve Sprecher, 1995). Başka bir çalışmada kadınların eş seçiminde erkeğin dürüst, kişilikli, sözünü tutan ve kültürlü olması gibi kişilik özelliklerini vurguladıkları ifade edilmiştir (Yıldırım, 2007). Alan çalışmalarına benzer olarak bu araştırmada da kadınların eş seçiminde en çok aradığı kişilik özelliğinin dürüstlük olduğu ve bunu sırasıyla girişken, saygılı ve anlayışlı olma özelliklerinin takip ettiği belirlenmiştir.

Çalışmada kadınların evlenmek istedikleri kişinin kendilerinden farklı olmasını istedikleri özelliklere ilişkin görüşleri, kişilik özellikleri ve sosyal statü ana temaları altında gruplanmıştır. Bu temaların kapsadığı nitelikler incelendiğinde kadınların sosyal açıdan kabul düzeyi yüksek kişilik özellikleri ile kendilerinden daha iyi bir sosyal statüye sahip erkekleri tercih ettiği söylenebilir.

Çalışmamızda katılımcıların eş seçiminde bekledikleri babalık özellikleri önemli bulgulardan bir tanesidir. Kadınların eş seçiminde bekledikleri babalık özellikleri için en çok ifade edilen ilgili ve sevecen olma teması altında gruplanan özelliklerin dışında belirtilen diğer babalık özellikleri toplumsal cinsiyet rolü doğrultusunda çocuğun bakım sorumluluğunu anneye bırakan yaklaşımın değiştiğini göstermektedir. Ayrıca bu babalık özellikleri, babanın çocukla daha yakın ve sıcak bir ilişki kurmayı, çocuğun bakımında sorumluluk almayı ve bu konuda anne ile işbirliğini sağlamayı gerektiren niteliklerin önemli olduğuna işaret etmektedir.

Kadınlar dünya genelinde eş seçiminde sosyal statü ve kaynaklara değer vermektedir (Valentine ve Li, 2012). Kültürlerarası yapılan çalışmalarda kadınların erkeklere göre çok daha

yüksek sosyal ve genel statü, kazanç, başarılı olma ve kazanabilme potansiyeli olan olası bir eş vurguladıkları sonucuna ulaşılmıştır (Hatfield ve Sprecher, 1995; Toro-Morn ve Sprecher, 2003). Benzer olarak çok sayıda çalışmada kadınların evlenmek istedikleri kişilerin kendilerine eşit ya da daha yüksek statü ya da sosyal statü göstergesi olan nitelikleri aradıkları görülmektedir (Buss, 1989; Durmazkul, 1991; Kenrick ve ark., 1993; Buss ve ark., 2001; Greitemeyer, 2006). Bu araştırmada da kadınların çoğunun eş seçiminde benzer ya da daha yüksek ekonomik gelir ve statüye sahip erkekleri tercih ettikleri yönündeki bulgular diğer araştırma bulgularıyla uyumlu görünmektedir. Kadınların böyle bir tercih yapmalarında gelişmiş ülkelerde sosyoekonomik statünün yaşam süresi, hastalık ve ölüm oranlarının güçlü bir yordayıcısı (Marmot ve ark, 1991) olmasının etkili olması söylenebilir. Bunun yanında kadınların içselleştirilmiş toplumsal cinsiyet rolünün bu sonuca etkisinin olabileceği düşünülebilir. Ataerkil bir toplumsal yapı içinde erkeğin statüsünün “daha önde olması” yönünde bir beklenti söz konusudur. Sağlıklı ve uyumlu bir ilişki için toplumun genel algısı, kadının statü ve ekonomik gelir açısından erkeğin gerisinde olması gerekliliği yönündedir.

Yaş ve fiziksel çekicilik dışında kadınlar, erkeklere oranla eş tercihinde daha seçicidir (Hatfield ve Sprecher, 1995; Kenrick, Sadalla, Groth ve Trost, 1990). Kadınların erkeğin sosyal statüsü yanında, çocukları için kullanabilecekleri kaynaklar üzerinde kontrole sahip erkeği eş ve evlilik seçiminde tercih ettiği belirtilmektedir (Geary ve ark., 2004). Buna karşı Buss (1989) kadınların, kaynaklara ulaşabilme yeteneği olup nazik, anlayışlı ve zeki özellikleri olmayan kişiler yerine bu özellikleri olan kişiyi eş adayı olarak değerlendirdiğini ifade etmiştir. Bu yönüyle erkeğin davranışsal ve kişilik özellikleri eş seçiminde önem taşıyan bir unsurdur. Bu örüntüler kadının kaynaklara sahip olan ve bu kaynakları kişisel ve sosyal özellikleriyle aileye yatıracak eş tercih ettiğini göstermektedir (Geary ve ark., 2004). Çünkü bu özellikler erkeğin kadın ve çocuklarla ilgili uzun vadeli yatırım yapma konusundaki istekliliği ve yeteneği hakkında bilgi vermektedir (Buss, 2003, s.45). Hatfield ve Sprecher (1995) ABD, Rus ve Japon üniversite öğrencileriyle yürüttükleri çalışmada, her bir kültürde kadınların erkeklere göre çok daha yüksek sosyal konum, statü, kazanç, başarı olasılığı gibi statüyle ilgili özellikler ile nezaket, anlayış, anlamlılık, açıklık gibi kişilik özelliklerine dikkat ettikleri sonuçlarına ulaşmışlardır. Bu çalışmanın sonuçları, kaynaklara ulaşabilme potansiyeli ile bu kaynakları aileye yatıracak kişilik özellikleri konusunda destekleyici olduğu söylenebilir. Bu doğrultuda çalışmamızda kadınların evlenmek istedikleri kişide aradığı fiziksel, kişilik ve babalık özellikleri ile bu kişinin statüsüne ilişkin beklentilerinin kişinin kaynaklara ulaşabilme, bu kaynakları eş ve çocuğuna yönelik kullanabilme yönündeki literatür bulgularıyla uyumlu görünmektedir.

Eş seçiminde benzerlik ve tamamlayıcılığın önemi ve bunların evlilik doyumuna etkisi konusunda tartışmalar mevcuttur (Lewak, JrWakefield, ve Briggs, 2002, Karney, 2015). Tamamlayıcılığa ilişkin değişkenler desteklenmezken, benzerliklerin bazı yararlı etkileri olduğu belirtilmektedir (Karney, 2015). Çalışmamızın diğer önemli bulgularından biri katılımcıların çoğunun evlenmek istedikleri kişilerle kişisel zevkler-etkinlikler konusunda ve kültürel açıdan uyumlu olmayı istediklerini ifade etmiş olmalarıdır. Kişisel zevkler-etkinlikler “gezi, müzik, sinema, tiyatro, yemek” gibi alt özellikleri kapsarken; kültürel özellikler ise “fikir uyumu”, “aile yaşam tarzı”, “din”, “mezhep” ve “siyasi tercih” gibi alt nitelikleri kapsamaktadır. Bu sonuçlara göre katılımcılar zevk-etkinlikler konusundaki uyumun yanında benzer bir değer sistemini paylaşıyor olmanın önemini ifade etmişlerdir. Hem kültürel hem de zevkler-etkinlikler konusunda uyumlu olma isteğine ilişkin sonuçların ortaya çıkmasında kadınların evlenmek istedikleri kişiyle bu konuda çatışma yaşama olasılığını ortadan kaldırma yöneliminde olabileceği düşünülebilir. Bu çalışmanın kültürel uyumla ilişkili sonuçları Durmazkul’un (1991) kız öğrencilerin eş seçilecek kimsenin ideolojik açıdan ve dini inançlar yönünden kendilerine yakın olmasını tercih ettikleri yönündeki çalışma sonuçlarıyla uyumlu görünmektedir.

Kadınlar evlenmek istedikleri kişinin aileleriyle saygılı, yakın, samimi ve iyi bir ilişki içinde olmasını istediklerini belirtmişlerdir. Toplumsal açıdan ele alındığında bu sonucun ortaya çıkması şaşırtıcı değildir. Toplumda genel kanı bireylerin değil ailelerin evlendikleri yönündedir. Doğal olarak evliliğin uyumu ve doyumu için eş ile ailenin uyumu son derece önemli olmaktadır. Katılımcıların çoğu eş seçiminde ailenin etkili ya da kısmen etkili olduğunu belirtmişlerdir. Kadınların eş seçiminde ailenin etkili ya da kısmen etkili olduğuna ilişkin görüşler, bu etkinin kültürel uyum, sosyal statü ve kişilik özellikleri temaları kapsamındaki niteliklerle ilişkili olduğunu göstermiştir. Ailenin kültürel uyum konusundaki etkisi ile kadınların evlenmek istedikleri kişide kültürel uyumu arama eğilimi, kadınların aileleriyle benzer görüşte olduğunu göstermektedir. Ailenin kültürel uyumun yanında sosyal statü ve kişilik özelliklerine ilişkin etkisi açısından bakıldığında ailenin kızlarının eş seçiminde çatışmadan uzak, ekonomik ve sosyal olarak güvende hissedebileceği seçime yönelik etkide bulunma eğiliminde olduğu söylenebilir.

Kadınların eş seçimine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amacıyla gerçekleştirilen bu çalışma, eş seçiminde etkili faktörleri ortaya konmasında katkı sağması açısından önemlidir. Eş seçimine ilişkin alan çalışmaları kadın ve erkeklerin eş seçimlerini karşılaştırmalı ele alırken bu çalışmada sadece kadınlarla çalışılmış olması çalışmanın sınırlılıklarından bir tanesidir. Ayrıca çalışmamız sadece sağlık alanında çalışan farklı meslek elemanlarıyla yürütülmüştür. Eş seçiminde sosyo-ekonomik koşulların etkisinin anlaşılması açısından farklı sosyo-ekonomik yapıyı temsil edebilecek kadınların yanı sıra çalışmayan kadınların da çalışmaya dahil edilmesinin önemli olduğu

düşünülmektedir. Eş seçiminde kişilerin kişilik özelliklerinin eş seçimiyle olan ilişkisinin ortaya konması kadınların eş seçiminin çok yönlü biçimde ele alınması ve daha kapsayıcı bulgulara ulaşılması açısından önemli olabilir.

Kaynakça

- Bacanlı, H. (2001). Eş seçimi tercihleri. *Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 2 (15), 7-16.
- Bilgin, N. (2003). *Sosyal psikolojiye giriş*. İzmir: Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları: 48
- Bressler ER, Balshine S.(2006). The influence of humor on desirability. *Evolution and Human Behavior*, 27 (1): 29-39.
- Buunk, B.P., Dijkstra, P., Fetchenhauer, D.,& Kenrick, D.T. (2002). Age and gender differences in mate selection criteria for various involvement levels. *Personal Relationships*, 9 (3), 271-278.
- Buss, D.M. (1989). Sex differences in human mate preferences: Evolutionary hypotheses tested in 37 cultures. *Behavioral and Brain Sciences*, 12(1), 1-49.
- Buss, D. M. (2003). *The evolution of desire: Strategies of human mating* (Revised edition). New York: Basic Books.
- Buss, D.M., & Shackelford, T.K. (1997). From vigilance to violence: Mate retention tactics in married couples. *Journal of Personality and Social Psychology*, 72(2), 346-361.
- Buss, D.M., Shackelford, T.K., Kirkpatrick, L.A.,& Larsen, R. J. (2001). A half century of American mate preferences: The cultural evolution of values. *Journal of Marriage and the Family*, 63, 491-503.
- Campos, L.S., Otta, E.,& Siqueira, J. O. (2002). Sex differences in mate selection strategies: Content analyses and responses to personal advertisements in Brazil. *Evolution and Human Behavior*, 23(5): 395-406.
- Castro, F. N. & de Araújo-Lopes, F. (2011). Romantic Preferences in Brazilian Undergraduate Students: From the Short Term to the Long Term. *Journal of Sex Research*, 48(5), 479-485, 2011
- Chang, L., Wang, Y., Shackelford, T.K., & Buss, D. M. (2011). Chinese mate preferences: Cultural evolution and continuity across a quarter of a century. *Personality and Individual Differences*, 50(5): 678-683.
- Darwin, C. (1871). *The descent of man and selection in relation to sex*. London: John Murray.
- Dunn, M. J., Brinton, S., & Clark, L. (2010). Universal sex differences in online advertisers age preferences: comparing data from 14 cultures and 2 religious groups. *Evolution and Human Behavior*, 31 (6), 383-393.
- Durmazkul, A. (1991). *Cinsiyete göre üniversite öğrencilerinin eş seçim tercihleri*. Yayınlanmamış Yüksek lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara
- Farajzadeh, N. (2011). *Türk ve İranlı üniversite öğrencilerinin eş seçimi ile ilgili görüşleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bilim Dalı, Ankara.
- Geary, D. C., Vigil, J. & Byrd-Craven, J. (2004). Evolution of human mate choice. *The Journal of Sex Research*, 41 (1), 27-42.

- Greitemeyer, T. (2006). What do men and women in a partner? Are educated partners always more desirable? *Journal of Experimental social Psychology*, 43 (2), 180-194.
- Hatfield, E., & Sprecher, S. (1995). Men's and women's preferences in marital partners in the United States, Russia and Japan. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 26 (6), 728-750.
- Karney, B. R. (2015). *Personality and Marriage*. International Encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences (Second Edition). 797–800
- Kenrick, D.T., Groth, G.E., Trost, M.R., & Sadalla, E.K. (1993). Integrating evolutionary and social exchange perspectives on relationships: Effects of gender, self-appraisal, and involvement level on mate selection criteria. *Journal of Personality and Social Psychology*, 64, 951–969.
- Kenrick, D. T., Sadalla, E. K., Groth, G., & Trost, M. R. (1990). Evolution, traits, and the stages of human courtship: qualifying the parental investment model. *Journal of Personality*, 58 (1), 97-116
- Kılıç, D., Kaygusuz, C., Bağ, B., ve Tortumluoğlu, G. (2007). Üniversite öğrencilerinin eş seçimine ve evliliğe ilişkin tutumları. *Sağlık ve Toplum Dergisi*, 17(1), 32-42.
- Lei, C., Wang, Y., Shackelford, T.K., & Buss, D.M.(2011). Chinese mate preferences: Cultural evolution and continuity across a quarter century. *Personality and Individual Differences*, 50, 678–683.
- Lewak, R. W., Jr Wakefield, J. A. & Briggs, P. F. (2002). Intelligence and personality in mate choice and marital satisfaction. *Personality and Individual Differences*, 6 (4), 471-477
- Marmot, M.G., Stansfeld, S., Patel, C., North, F., Head, J., White, I., & at al.(1991).Health inequalities among British civil servants: the Whitehall II study. *The Lancet*, 337 (8754), 1387-1393.
- Mermer, Y. (2011). *Genç kızların evlilik kurumuna ilişkin değer ve tutumları: Kayseri İncesu ilçesi*. Yayınlanmış Yüksek lisan Tezi, Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyoloji Anabilim Dalı, Kayseri.
- Schmitt, D.P., Buss, D.M. (1996). Strategic self-promotion and competitor derogation: sex and context effects on the perceived effectiveness of mate attraction tactics. *Journal of Personality and Social Psychology*, 70(6), 1185–1204.
- Schwarz, S., Hassebrauck, M. (2012). Sex and Age Differences in Mate-Selection Preferences. *Human Nature*, 23(4), 447-66.
- Shackelford, T. K., Schmitt, D.P., & Buss, D. M. (2005). Universal dimensions of human mate preferences. *Personality and Individual Differences*, 39(2), 447–458.
- Singh D. (1993). Adaptive significance of female physical attractiveness: Role of waist-to-hip ratio. *Journal of Personality and Social Psychology*, 65 (2), 293–307.
- Skopek, J., Schmitz, A., & Blossfeld, H.P.(2011). The gendered dynamics of age preferences – Empirical evidence from online dating. *Journal of Family Research*, 23(3), 267-290.
- Smaldino P.E., & Schank, J.C. (2012). Human mate choice is a complex system. *Complexity*, 17 (5), 11–22.
- Sprecher, S., Sullivan, Q. & Hatfield, E. (1994). Mate selection preferences: Gender differences examined in a national sample. *Journal of Personality and Social Psychology*, 66(6), 1074-1080.

- Stewart, S., Stinnett, H., & Rosenfeld, L. B. (2000). Sex Differences in Desired Characteristics of Short-Term and Long-Term Relationship Partners. *Journal of Social and Personal Relationships*, 17 (6), 843-853
- Strauss, A., & Corbin, J. (2009). *Basis of qualitative research: grounded theory procedures and techniques*. California: Sega
- Toro-Morn, M., & Sprecher, S. (2003). A cross-cultural comparison of mate preferences among university students; The United States Vs. The people's Republic of Chine (PRC). *Journal of Comparative Family Studies*, 34 (2), 151-170
- Valentine, K. A., and Li, N. P. (2012) Mate Selection. In: V.S. Ramachandran (ed.). *The Encyclopedia of Human Behavior*, 2, 564-570.
- Yıldırım, İ. (2007). Üniversite öğrencilerinin eş seçme kriterleri. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*; 3 (27), 15-30.
- Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (8. Baskı). Ankara: Seçkin Yayınları.

Extended English Abstract

Research conducted with participants from several cultures shows that women generally prefer men who are either their own age or older as a partner (Buunk, Dijkstra, Fetchenhauer & Kenrick, 2002; Campos, Otta & Siqueira, 2002; Dunn, Brinton & Clark, 2010; Chang, Wang, Shackelford & Buss, 2011; Schwarz & Hassebrauck, 2012; Skopek, Schmitz & Blossfeld, 2011); personal characteristics of men also affect women's choice of a partner (Bressler & Balshine, 2006).

Research results from all over the world indicate that women give importance to the general and social status of men, their income, their success and their ability to be a good provider when choosing their partner (Buss, 2003, pp.45-47; Sprecher, Sullivan & Hatfield, 1994; Stewart, Stinnett & Rosenfeld, 2000; Geary, Vigil & Byrd-Craven, 2004). The main reason for choosing men with the characteristics listed above is that those men have the resources to support and care for their partner and children (Geary & et al, 2004).

The purpose of this study was to identify the preferences of women who were single or not engaged at the time of the study, regarding their choice of partner. Interviews were used as a qualitative research method to collect personal/detailed data from participants. A convenience sampling strategy as a nonprobability sampling method was followed in this study. The participants of the study were 15 women who work in different jobs in two different hospitals. Their ages ranged between 20-33 years old, and they were not married or engaged at the time of the study. They voluntarily agreed to contribute to the study. Qualitative data obtained via interviews were analysed by the content analysis method (Strauss & Corbin, 1990; Yıldırım & Şimşek, 2011).

The results of the study showed that the majority of women prefer to get married to men who are older and taller than themselves, and average in physical appearance. These findings are similar to the findings of previous research (Buunk & et al., 2002; Campos & et al., 2002; Dunn, & et al., 2010; Chang & et al., 2011; Schwarz & Hassebrauck, 2012; Skopek & et al., 2011; Castro & de Araujo Lopes, 2011).

It was identified that honesty is the most desired personality characteristic for women when choosing a partner, followed by, in order: assertiveness, respect and understanding. Women in the study admitted that they prefer men with high social status and a high social acceptance

level as different characteristics from their own personality traits. In terms of women's expectations of their partner as a father, caring and merciful/loving father themes were identified. Additionally, the majority of women in the study tended to prefer men who have an income level and social status similar to or higher than their own.

According to research results, women tended to prefer men who have material resources which can be used for children in future, as a partner for marriage (Geary & et al., 2004). However, Buss (1989) emphasized that women are more likely to consider a man as a partner if he is clever, kind and understanding, besides having the ability to be a good provider. So it can be seen that men's personality and behavioural characteristics are essential elements in a woman's choice of partner. These characteristics of men may be interpreted as a measure of men's ability and willingness to make long term plans and investments for women and children (Buss, 2003, p.45). Consistent with existing literature, certain physical, personality and fatherhood characteristics of men, the ability to be a good provider, and using these material resources for their partner and their children, are considered by women in this study when they decide to choose their partner for marriage.

One of the important findings of the study is that majority of participants expressed that there should be coherence between their personal hobbies and culture and those of their partners. It can be said that this coherence between cultures and hobbies may reduce possible conflicts between partners in future.

Women emphasised that they want their partner to have a respectful, genuine, close and good relationship with their family. From the perspective of social structures of Turkish society, this finding is not a surprising one, since there is a general belief that not individuals but families are getting married when there is a wedding. Naturally, harmony between family and partner become essential for marriage adjustment and satisfaction. Consistent with this idea, many participants suggested that family is important or somewhat important in choosing a partner. This may reflect the idea that one's family can be influential in choosing a marriage partner who has a good economic and social status, and certain personal characteristics. They also expect that there should be cultural harmony and less conflict between partners.

This study is important in the identification of influential factors contributing to women's choices of partner.